

1764, 23.

SPECIMEN

CONTINENS

CAPVT IVRIS CONTROVERSVM

DE

HEREDE IN DONATIS

PROPTER NVPTIAS

INSTITVTA

QVOD

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESS. PVBL. ORDIN. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITER. DVISBVRG. SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO

DIE XXVI. APRIL. ANNO MDCCCLXIV.

DEFENDET

IOANNES GOTTFR. TRAVTMANNVS

WINGENDORF. LVSAT.

LIPSAE

EX OFFICINA RYMPFIANA.

25

SPECIMEN
CONTINENS
CAPUT IVIS CONTROVERSIAM
DE
HEREDE IN DONATIS
PROPTER INTELLECTUM
INSTITUTA

ILLUSTRISSIMO AC
REVERENDISSIMO
D. CHRISTIANO HENR. BREUNING
EXCELLENTISSIMO ORDIN. THEOL. NAT. CENS.
ET SOCIETAT. THEOL. DIVINAE SCIENT.
IN AUSTRIORIO PETRINO

DIE XXII ANNI MDCCLXXII
DEFENDET
JOHANNES GOTTFR. TRAVTMANNUS

L I S S I A E

EX OFFICINA BUCHHOLDII

DE
HEREDE IN DONATIS
PROPTER NVPTIAS
INSTITVTA.

§. I.

Sane si in vlla re curiosi fuere romani, profecto fuere in conseruandis vltimis morientium voluntatibus. Nihil enim est, quod non adhibuerint, vt testamentorum valor subsisteret, imo adeo ipsas fictiones. Quae enim mouens alia causa, quare lex Cornelia finxerit eum, qui in captiuitatem venerat, antequam captiuus et seruus fieret, statim mortuum esse, si postea contingeret, vt apud hostes moreretur, quam vt conseruaret testamentum, quod ante captiuitatem fecerat is, qui postea captiuus erat factus. Neque alia causa fuerat fictionis iuris postliminii. Et ita in trecentis aliis. Enata exinde esse videtur regula: *Publico expedit, suprema hominum iudicia exitum habere, vt est apud PAVLVM in L. 5. ff. testamta quemadm. aper.* Haec vtrique regula ita adhibenda est, vt testamenta, si quae dubia in iis circa heredis institutionem scriptura contineatur, si fieri possit, ita interpretentur, vt exitum

tum habere possint. Cum vero Germania nostra omnem de testamentis materiam ex Romanorum iure receperit, dubium non videtur, inter nostrates quoque hanc regulam recte feruari.

§. II.

Quae cum ita sint, nihil sane facilius erit, thema admodum controuersum atque dubium quoddam vel ex hac ipsa lege decidere. Facti haec est species: *Titius* ante duodecim et quod excurrit annos in matrimonium duxerat *Semproniam* virginem honestam cumque ea nuptialia iniit pacta, in quibus sponsae *tria millia* vallengium propter nuptias donauerat, quae pacta non tantum inter paciscentes confirmantur fide iudicis adhibita, verum etiam secuto matrimonio eoque et copula sacerdotali et conjugalis thori adscensione confirmato. Post exactos duodecim annos maritus *Titius*, cum in grauem morbum incidisset, testamentum condit, inque eo conjugem instituit cum liberis suis heredes in hunc modum. Zu Erben meines zeitlichen vermögens setze hiermit ausdrücklich ein, 1. Meine liebe Ehegattin, *Semproniam*, 2. meinen ältesten Sohn, *Cajum Titium*, 3. meinen andern Sohn, *Sextum Titium*, 4. meinen dritten Sohn, *Marcum Titium*, und 5. meine Tochter *Luciam*. Post interjecta quaedam ita pergebat, cum partes scriberet suis heredibus: Meine liebe Frau und eingefetzte Erbin soll aus meinem bereitestem Vermögen 3000 Thaler erhalten, inmaßen ich solche in solcher Portion zur Erbin einsetze, und die mit ihr vormals errichteten Eheverträge, nach welchen sie nach meinem Tode Drey Tausend Thaler erhalten soll, hiermit bestätige. Moriebatur demum *Titius* atque tabulis testamenti apertis, liberisque ipsis impuberibus tutoribus datis, agnoscutur patris atque mariti vltima voluntas, hereditate oriebatur lis, an viduae *Semproniae* heredi inst. tutae cuique *tria millia vallengium soluenda ex nuptialibus pactis, totidem quoque*

*tanquam heredi scriptae soluenda sint, an in donatis propter nuptias
saltem heres instituta esse videatur.*

§. III.

Haud nego, utramque sententiam suis argumentis defendi posse, quamvis non negem, cuique sententiae quaedam obiici atque opponi posse, maxime cum sciam in ipsa controuersa causa sententionantium diuersa collegia in diuersa abiisse, maxime *Dd. Ienenses* admodum fauisse partibus viduae, ut eidem utramque addixerint quantitatem et ex testamento et ex pacis nuptialibus. Et si verum fatear, eorum argumenta me commouerunt, ut eorum opinioni calculum adderem. Videamus ergo, quae sint argumenta in hanc sententiam.

§. IV.

Voluit sane testator, ut conjugem habeat heredem, quod ex repetita heredis institutione in testamento facta, satis clare apparet. Nunquam vero cogitari potest heres, cui nulla hereditatis portio obueniatur. Voluit itaque testator conjugem habere portionem aliquam hereditatis. Iam si conjugis heredis iura contempleremur, necessario, cum sit heres, succedat quoque in ius, quod defunctus habuit; ea enim vera est heredis notio. At si demus, *Titium* suae *Semproniae* donasse propter nuptias tria millia, quis iure adferat, maritum ius in illa tria millia habuisse, quae iam iure perfecto debebantur coniugi, ut ipsi tantum expectandum esset, donec dies veniret, i. e. donec moreretur, a quo tempore cum effectu peteretur ipsa donata quantitas. Quod si ergo heres esset instituta in illa tria millia donata, heres sine dubio instituta esset in portionem, in quam marito amplius nullum ius competeat. Non ergo succederet in ius testatoris, et sic contingeret, ut heres instituta esset, et tamen non succederet testatori; quod contradictionem utique inuolueret. Corrueret itaque testatoris ultima voluntas in hac herede, quam, ut supra

monuimus, tam sanctam conservare studuere veteres, si sub illis tribus millibus titulo hereditatis relictis, ea subintelligamus, quae in pactis nuptialibus donata erant, quod esset contra testatoris intentionem, qui voluit, ut supremum suum iudicium exitum habeat.

§. V.

Neque desunt rationes aliae. Satis constat, coniugem quidem durante matrimonio dominium rei donatae propter nuptias non consequi; at hypotheca in bonis mariti eandem tutam efficere leges, neque negari potest, coniugem viduam factam petere posse donata, eaque ab hereditate inter aes alienum computanda. Ne fieri ergo quidem potest, ut illa donata tria millia valens coniugi superstiti in hereditatem imputentur, quae in constituenda hereditatis portione ante omnia cum reliquo aere alieno deducenda. Coniicio inde testatorem ne potuisse quidem, cum coniugem heredem scriberet, de donatis propter nuptias cogitasse.

§. VI.

Et quid demum, si dubium esset, quae vera testatoris mens fuisset, quod interim ponamus, non concedamus; nihil mihi certius esse videtur, quam coniugi utramque summam deberi. Nam quod pacta nuptialia per se valeant, nec egeant aliqua confirmatione per testamentum indubitatae fidei est. Nunquam ergo negabunt coniugi viduae heredes ea, quae ipsi debentur ex pactis. Sequitur inde: verba illa in *Titii* testamento: *Hiermit bestätige*, non de confirmatione aliqua, sed de sola mentione iniecta intelligenda esse. Et iam recte sequamur essatum *PAVLI* in *L. 12. §. de Reg. iur. in testamentis voluntates testantium pleuius sum interpretandae*. Neque ab hac ipsa iuris regula alienus est *MARCELLVS* in *L. 291. §. eod.* cum in eo fragmento de hereditatibus agat, mox asserat, *in re dubia benigniorem interpretatio-*

rationem sequi, non minus iustus esse, quam iustus. Quae cum ita sint, si contrariam sequi velimus opinionem, sine dubio efficeretur, ut inutilis fieret haec in vidua facta heredis institutio, magis est, ut benigniorem interpretationem sequamur, utque viduae praeter tria millia ex pacto nuptiali, tria millia quoque ex testamento deberi dicamus, quippe omnis ultima voluntas in testatoris liberalitate requiescit.

§. VII.

Veniamus ergo ad obiectiones, quae huic opinioni contraria esse possunt. Urgeri posset forsitan testatoris intentio contraria. Repono: intentionem testatoris non magis ex verbis, quam ex ipsa re atque negotii indole petendam esse. Qui enim heredem scribit voluntarium, cui et nihil relinquere poterat, sine dubio vult, ut liberalitatem suam percipiat. At, quae esset illa liberalitas, si id tantum concederet, quod iam perfecto iure debebat, quale est, quod ex pacto debetur. Testator ergo haeredem in portione certa scribens ex liberalitate nunquam praesumi potest, nihil dedisse, quod fieret, si, quod ex pacto deberet, dedisset.

§. VIII.

Dein viduae forsitan contrarius est *Imp. IUSTIANVS* in §. 12. *J. de Legat.* qui asserit: *Duas lucrativas causas in eandem rem eandemque personam cadere non posse.* Sed salva res est, si modo recte intelligamus Iustinianum. Confundere mihi videntur interpretes huius regulae legatum rei alienae, de quo in *cit. §.* tantum sermo, cum legato quantitatis et utrumque cum praesenti themate nostro, ubi non de legato aliquo ab heredibus praestando, sed de hereditatis portione relicta deque instituta coniuge in certa quantitate sermo est. Quis a legato recte ad hereditatem concluderet? Nunquam ergo ad praesentem facti speciem regula adducta applicari poterit. Nam regula ea pertinet ad spe-

ciem

ciem eamque alienam legatam, utpote, si Caius suo testamento scripserit: *Haeres meus damnas esto dare Sempronio fundum Seianum.* Eodem tempore Maevius ita in testamento suo scripserat: *Haeres meus damnas esto dare Sempronio fundum Seianum.* Dubium non est, si ex Caii testamento fundum consecutus fuerat, eundem ex Maevii tabulis petere non posse, potius inutile fieri legatum ex regula: duas lucratiuas causas in eandem rem et personam cadere non posse. Nec aliena erit regula, si fingamus Titium mihi reliquisse per modum legati hortum Lucianum. Si postea contingat, ut ipse Lucius hortum suum mihi donauerit, non est dubium, ipsum legatum in testamento Titii inutile fore. At quaero: Quia unquam nititur iure regula: duas lucratiuas causas in eandem quantitatem, eandemque personam cadere non posse? Sane nullibi hoc nec scriptum, nec sancitum est. De diuersis testamentis nemo dubitauit, si Titius legauerit CCC, et Maevius CCC, ex utroque testamento trecenta petam. Quis unquam negauit Titium donare posse mihi CCC et deinceps CCC relinquere in testamento. Iudicant ergo, qui hanc Iuris Iustinianei legem adducunt in iisdem quantitibus ex diuersis lucratiuis causis petendis, contra veriore interpretationem reiecta analogia legum. Nec desunt argumenta, quae forsitan adduci possent ex ipsis legibus: Sic POMPONIVS in *L. 44. §. 1. π. de Legat. II.* exemplum habet, ubi eadem quantitas ex diuersis lucratiuis causis sc. diuersis legatis ab eodem testatore in eandem personam conferuntur: Ait: *Si ita legatum fuerat, LVCIVS TITIVS HERES MEVS TITHASO QVINQVE AVREOS DARE DAMNAS ESTO; deinde alio loco ita, PVBLIVS MAEVIVS HERES TITHASO QVINQVE AVREOS DAMNAS ESTO DARE; nisi Titius ostenderit, adimendi causa a Publico legatum esse restitutum: quinos aureos ab utroque accipiet.* Fallit ergo regula supra adducta in legatis quantitibus, quae vera erat in legata specie aliqua. Sed quid ea lege ergo faciamus in praesenti themate?

§. IV.

Neque demum me eorum mouet sententia, quod testator coniugem instituendo in tria millia Vallengium respexerit ad pacta nuptialia. At quid est illud: *Er hat sich auf die Ehestiftung bezogen.* Sane verba sunt, quibuscum nulla coniuncta est idea. Eset verum, si testator dixisset: *tantum relinquo coniugi, quantum donauit in pactis nuptialibus.* Sed quis vteretur restrictiua interpretatione, cum plenius interpretanda sit vltima voluntas, ita vt exitum habere possit, idque autoritate legis. Sic nulla est haec ratio decidendi. Neque maioris momenti est, quod putent eos, qui in certa portione instituti sunt, *legatariorum loco haberi.* Hinc coniciendum, potuisse testatorem debitum legasse. At legatariorum loco haberi, non est, legatarius esse. Imo ex ipsa *L. 13. C. de hered. instit.* patet, eos qui in certa re scripti sunt, in tantum legatariorum loco haberi, *ne, sc. actionibus hereditariis vti et conueniri possint.* Sed hoc nihil facit ad nostrum thema. Tandem possemus in auxilium vocare *CARPZOVIVM P. III. Const. 20. def. 5.* imo *BERGERVM in Oeconom. iur. L. II. Tit. IV. §. 25. n. 4.* Sed iam argumentis pugnauius, non opus est, vt litem autoritatibus finiamus, poterant enim errasse.

Leipzig, Diss., 1764

f
TA 30L

nur 31. Stück bisher verknüpft

VD 18

1764, 23.

SPECIMEN
CONTINENS
CAPVT IVRIS CONTROVERSVM
DE
HEREDE IN DONATIS
PROPTER NVPTIAS
INSTITVTA

QVOD
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
P R A E S I D E

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESS. PVBL. ORDIN. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITER. DVISVVRG. SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO

DIE XXVI. APRIL. ANNO MDCCCXLIV.

DEFENDET

IOANNES GOTTFR. TRAVTMANNVS
WINGENDORF. LVSAT.

LIPSIAE

EX OFFICINA RUMPFIANA.

256

